

DOMINIQUE

ARTZAIN XIBEROTAR BAT NEVADAN

Robert Laxalt

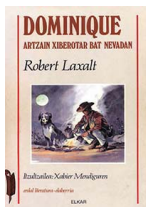
Itzultzailea: Xabier Mendiguren

erdal literatura-elaberria

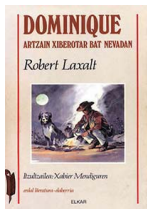
ELKAR

Hiztegitxo

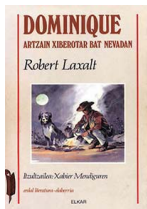
Hobeto irakurtzen laguntzeko

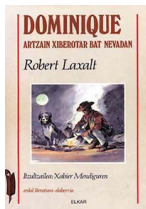
abadagune 'une egokia, egokiera'	«Lehen gaueko afaria abagadune berezi batek eskatzen dituen zertzelada guztiekin egin zen...»	(111)
abaro 'aterpea, estalpea'	«...eta ardiak abaroan zeudean behean,jautadan.»	(172)
abegikor 'xeratsua, abegitsua'	«Hala ere, abegikorra zen eta berehala aurkitu ginen areto batean bildurik eskuetan baso bana genuela.»	(187)
adeitasun 'gizalegea, gizabidea'	«...bere adeitasuna eskertu zion, alde egiteko ordua zela gaineratuz.»	(160)
adiguritsu 'jakingura, jakinahia'	« Adiguritsu jarraitu zuten entzun izan ez balute bezala edota esan berri zuena harira ez baletor bezala.»	(144)
aditu 'ulertu, endelegatu'	«Bazirudien zerbait finkatu nahi zuela buruan, aditzeko zaila zen zerbait ulertu nahi zuela.»	(102)
agirika 'errieta, haserraldia'	«Gero ohartu zen txisteaz eta nigana itzuli zen agirika biguinez buruari eraginka...»	(108)
agondu 'zutitu, goititu'	«John ukondo baten gainean agondu zen.»	(76)
aharrausi 'aho-zabaltzea'	«Nanettek eskua eraman zuen ahora aharrausi bat ezkutatzeko...»	(106)
ahiturik 'indar gabe, unaturik'	«Amaitu zuen bere edaria eta ahiturik balego bezala arnasa sakon hartu zuen»	(108)
ahulki 'indarge, makal'	« Ahulki , haizeak pinu artean egiten zuen zurrumurrak garraiatuak...»	(30)
alderrai 'ibiltari, batetik bestera'	«...eta haietako asko ikusi nituen nik kanpamenduz kanpamendu alderrai , zegoen tokian lan bila...»	(118)
alehunka 'kontaezinezko'	«...bere alehunka pardeletako bat ere bere maletan ezartzerik...»	(73)
altzari 'errediza, mueblea'	«...bidaia egiteko asmoa zutela azaldu zuten altzari eginberriak eta lihozko lan batzuk ere eraman behar zituztela gaineratuz...»	(186)
apetatsu 'kapritxosoa, keriatua'	«...urak errainu apetatsua sortzen zituen...»	(194)
arakagaitz 'adierazkorra ez dena'	«...aurpegi arakagaitz batekin aitak bere patrikatik pasaportea eta karteraren pardel gizona atera...»	(80)
arazeriatsu 'arduratsua, xehetasunez betea'	«...garai batean hotel baten harrotasuna izan ziren apaindura arazeriatsuz hornituriko marko eta pilareak...»	(27)
arrago 'metalak urtzeko ontzia'	«...haien deiturek ez dute ezer esan nahi izango eta arrago -lana buruturik geratuko da.»	(83)
arrakala 'pitzadura, arraila, bitartea'	«Gogoan dut hormako arrakala hori, ia pertsona baten aurpegia dirudien hori»	(159)
artemisi 'landare mota'	«... artemisi suaren eta kafeontzi belztuaren gainean pikotxean jarrita...»	(13)
atzeman 'harrapatu'	«Hala ere, gure autoaren argiek irudi iheskorrak atzematen zituzten...»	(121)
ausardikeria 'gehiegizko adorea edo kementa'	«...laster igarri nion ausardikeriak ez zuela hartan inolako parterik izan .»	(19)
ausiabartza 'nahastea, deskalabrua, porrota'	«...29ko ausiabartza ekonomikoa gertatu zen...»	(51)
auzi 'asuntoa, afera'	«Baina zera gertatu zen, berak ez zuela ezer entzun nahi auziaz ...»	(113)
azienda 'abelgorriak,basaganaduak'	«Nik azienda eta ibiltzeko sailak nahi nituen...»	(47)

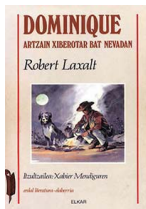
bare 'trankila, lasaia'	«Hegaldia ez zen izan oso barea .»	(93)
begiespen 'begirada'	«Gero gelatik irteten zenean, elkarri begira geratzen ginen begiespen mutu eta etsian.»	(32)
behelur 'behealdeko lurra'	«...frantses Pirinioetako behelur leunetan...»	(21)
beirin 'leiarra, kristala'	«...denda berak eta izen berak ere bai beirinetan .»	(149)
bekoki 'kopeta'	«Hala ere, konturatu nintzen zimur sakonak ari zitzaizkiola nabarmentzen bekokian .»	(127)
bekosko 'haserre aurpegia, beltzuria'	«Aitak bekoskoa jarri zuen, gero ez baita samar ekin zion...»	(114)
bezatu 'hezi, etxekotu'	«...zaldiak bezatzen zebilen garaian...»	(11)
bisuts 'haize eta elurrezko ekaitza'	«...aurrena beren buruak neguko bisutsen (...) aurrean makurtzen ikasia...»	(13)
bristaka 'distiraka'	«Gasezko farolak kale-ertzetan bristaka egoten zireneko garaiak ziren...»	(58)
bulartsutasun 'indartsu itxura'	«...borroka egiten zuten gizonen bulartsutasun miresgarria...»	(82)
burko 'burukoa , kuxina'	«...azafatak alde batera eta bestera hasi ziren pasaiariantzako burkotxoekin , eta aitak altzoan gorde zuen berea gerorako.»	(93)
burusi 'estalkia, manta'	«...eta kolore biziko burusi bat zeukan belauten gainean.»	(155)
darda gainean 'arduratsu, arreta handiz'	«Arrebak darda gainean zebiltzan jakirik gutziagarrienak eskainka...»	(143)
dastatu 'probatu'	«...zuberotar artzainaren bizitza dastatzeko aukera.»	(8)
deblauki 'bat-batean'	«Diru pixka bat egitera bestetara ez nintzen joan —onartu zuen deblauki —.»	(124)
deitoratu 'pena hartu edo sentitu'	«Hamaika bider deitoratu genian egin zutena!»	(145)
dendu 'oreka, ekilibrioa'	«Johnek ez zuen galdu bere dendua .»	(75)
derrigor 'ezinbestekoa, nahitaez'	«Nahiz eta anaia guztiok izan eta derrigorrean ardiekin zerikusia zutenak gainera...»	(23)
desenkusa 'barkamen eskaria'	«...eta desenkusa sentituak behar izan ziren...»	(15)
deslilura 'atsekabea, tristura'	«...begietan nabari zitzaion deslilura berriro agertu zitzaion.»	(112)
deuseztaezin 'apurtezina, hautsi ezina'	«... deuseztaezina iruditu zitzaigun.»	(74)
dindila 'zintzilikarioa'	«...gai bereko txaparrerak, dindilekin , eta botetan ezproin zahar higatuak...»	(130)
diosala egin 'agurtu'	«...eta behean begiz jo gintuenean, diosala egin zigun bere makilaz.»	(31)
doi 'juxtu'	«John bideko bihurgenetik aurrera pasa eta astebete doira senideok izan genuen afaria goibela gertatu zen.»	(25)
durundatu 'oihartzuna sortu, oihartzundu'	«Handik une batzuetara beste oihu luze bat entzun zen mendiaren hegaleten barna durundatu zena...»	(199)

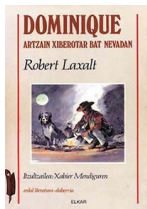
ebakondo 'ebakidura, moztura'	«Gainera, askok ebakondoak zituzten aurpegian.»	(86)
egonarri 'eroapena, patxada'	« Egonarriz eman zituen argibideak.»	(85)
egurats 'atmosfera'	«Udazkeneko arratsaldea zen eta soro helduen usainak betetzen zuen eguratsa »	(157)
egurtu 'zigortu, jipoitu'	« Egurtua zegok dagoeneko.»	(81)
ehundura 'oihalaren egitura, itxura'	«Eta piska batez jarraitu egin zuen oihalaren ehundura deskribatzen...»	(55)
elezahar 'alegia, istorioa, kondaira'	«...zergatik entzuten ziren fantasma eta agertuei buruzko elezaharrak .»	(200)
elkargibiztatu 'bata bestean kiribildu'	«Indak baso itzaltsuetan barna zihoazen, non adar elkargibizatuek arku bat eratzen baitzuten...»	(199)
eragineko 'lotura edo zerikusia duena'	«Izen ezagun eta eraginekoa zuen euskaldun bat...»	(28)
eraitsi 'jaitsi erazi, bota, lurreratu'	«...eta zalditik tiraka eraitsi nahi izan nuen eta ia lortu ere lortuko nuen...»	(165)
eratsu 'jarrera dotorean'	«...etxeko jaun gaztea zegoen eratsu irribarreka.»	(159)
ergel 'kirtena, tentela, papaua, leloa'	«Denek ikusia zuten eta ezagutzen zuten animalia baten kemen itsu eta ergela ...»	(81)
erlantz 'argitasuna, distira, dirdira'	«...beti lanpararen erlantzetik tarte batera hartzen zuen kazeta...»	(27)
ernegarri 'animatzekoa, bizkortzekoa' ?	«...liburu ernegarriak idatzi ditu euskal gai eta nortasunari buruz.»	(8)
ernegu 'amorrazioa, amorrua'	«Antza zenez, ohartu egin zuen gertaerak sortu zidan ernegua .»	(92)
erosotu 'egokitu, gustura kokatu'	«Tragu luze bat edan, aulkian erosotu eta jarraitu zuen.»	(107)
erpin 'punta, muturra'	«...pasa zuen hatzaren erpina ahotik probatzeko...»	(68)
erpuru 'atzamar lodia'	« Erpurua eta hatz erakuslea erabili zituen...»	(78)
errauts 'hautsa'	«... errauspean zeuden herrimina eta nortasun kontzientzia...»	(8)
erreskada 'ilada, lerroa, errenkada'	«Gure aurreko erreskadan , frantses gizen eta nabarmen samar bat zegoen...»	(91)
erretilu 'azpila, mazkeloa, bandeja'	«Mahaiaren gainean jakiz beteriko erretilu mordoa zegoen...»	(201)
erronka 'desafioa, aupada'	«...itsasoaz haraindi erronka egindako abenturaria eta fortuna egin zuena.»	(143)
eskalapoin 'zurezko zapata'	«...zurezko eskalapoinek zidorreko harrietan zarata ateratzen zutelarik...»	(122)
eskaratze 'sukaldea edo sarrerako gela'	« Eskaratzera sartzera gonbidatu gintuen.»	(123)
eskarmentu 'esperientzia'	«Baina bildotsa zatikatzeari ekin nionean, lagundu egin zidan, gai hartan eskarmentua zuela erakutsiz.»	(130)
eskerga 'itzela, neurrigabea'	«Arrokatsuen bizkar eskerga aurrekaldean agertu zitzaigun...»	(65)

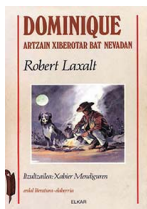
eskorta 'abeltegia, ikuilua'	«Euskeraren jario gozoak betetzen zituen eskortak eta barrakoiak.»	(42)
eskubitur 'eskuturrekoa, ukaraikoa'	«...larruzko eskubiturak , gai bereko txaparrerak...»	(130)
eskuztatu 'haztatu, eskuz ukitu'	«Bularra eta besoak eskuztatu zituen...»	(37)
estuasu 'herstura, larritasuna'	«... Estuasu gogorrean aurkituko nintzateke apaiza naizelako izango ez balitz.»	(139)
euri-langar 'lanbroa, zirimiria'	«Kanpoan euri-langarra egiten zuen eta gure depresioari gaineratu zitzaion...»	(25)
ezarian 'ia ohartu gabe, disimulatuki'	«...eta handik piska batera ezarian bezala jaregin zion.»	(44)
ezbaiti 'zalantzakor, dudakor'	«Aitak bekoskoa jarri zuen, gero ezbaiti samar ekin zion...»	(114)
ezeroso 'disgustura'	«...izugarri ezeroso sentierazi ninduen.»	(66)
ezindu 'elbarria'	«Papa Pierre, aitaren laugarren arreba ezinduaren senarraren etxea...»	(153)
ezinobe 'hobezina'	«...harrera ezinobe a egin zion kritikak.»	(7)
ezproin 'ziztatzeko ziria, espuela'	«... ezproin zahar eta higatuak»	(130)
feldro 'ilezko ehuna'	«Hori bai, feldro a eta kapelaren inguruan zeukan xingola zabala artean berriak bezala zeuden.»	(180)
gaihun 'gabon'	«— Gaihun —, egin zuen diosala aitak autoaren ondotik igarotzean.»	(122)
gazitigu 'abisua,mezua'	«...Air Francek eman zuen gazitiga Bordelerako hegazkina ez zela irtengo biharamuna arte...»	(100)
gerrontze 'jantzi elastikoa'	«Larruzkoa gerrontzea , larruzko eskubitarrak...»	(130)
goganbehar 'susmoa, errezelua'	« Goganbehar apur batez tratatu zutela.»	(110)
gogara 'nahiera, xedera'	«...bere gogara jartzen zuen sutegia...»	(12)
gomita 'gonbitea, gonbidapena'	«...baina berak besterik gabe uko egin zion gomitari .»	(62)
guri 'leuna, biguna'	«...nahiz eta aita baino guriago hazitakoa izan.»	(21)
hasimasiak 'oinarrizko ezagupenak'	«Itzuli ondorengo lehen urteetan, ikasitako hizkuntzaren hasimasiak artean gordin zeuzkan...»	(178)
hasperen 'zinkuria, zizpurua'	«...buruari eragin eta gobernu-autoritatearen ixurarekin egin zuen hasperen.»	(85)
hazpidean egon 'hazten'	« Hazpidean geunden denbora osoan...»	(12)
haztatu 'eskuaz ukitu, eskuzkatu'	«Johnekin eskuetan haztatu zituen pardeletako batzuk...»	(73)
hede 'uhala'	«...larru gordinezko hede txirikordatuak aurki zitezkeen...»	(13)
hegi 'mendilepoa, malda'	«Sierra garaiaren hegian dagoen mendi-laku baten atekazaina zen.»	(25)

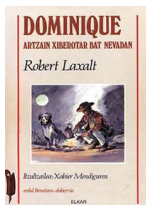
herbarren 'uribazterra, hirigibela'	«Granjak, herbarrenetako etxeak, Sena ibaia...»	(99)
herra 'gorrotoa, hegigoa'	«...eta beste batzuek herra moduko batez...»	(77)
higatu 'gastatu, maiztu'	«...zur leundu eta higatuarekin ...»	(13)
horail 'ilehoria'	«Amaren beste ahizpa, horaila eta polita, ez zen inoiz ezkondu...»	(110)
hozkirri 'freskoa'	«Ordurako airean zebilen arratseko lehen hozkirria ...»	(31)
idun 'lepoa, sama'	«Bankariek eta negozio-gizonek, idun zuri almidoiztatuekin...»	(58)
inarrosi 'astindu, eragin'	« Inarrosi zuen burua eta marmuka eta letaginak erakusten hasi zen.»	(18)
inda 'bidezidorra, bideska'	« Indak baso itzaltsuetan barna zihoazen, non adar elkargibiztatuek arku bat eratzen baitzuten...»	(199)
intziri 'aienea, oinaze kexua'	«Ondorengo isilunea Aurelieren intziri atsekabetuak eten zuen.»	(115)
inular 'iluntzea, ilunabarra'	«...harana biltzen zuen inularraren argitasun epelak harrapatu gintuen...»	(160)
ipurtsaltoka 'saltoka eta ostikoka'	«...gu ikustean ipurtsaltoka hasi ziren eta zarramaltzan bira eginik, ihesari eman nahi izan zioten.»	(30)
ipuru 'orrea, arabotea' (Zuhaitz mota)	«...dena harria zen eta milorriren batzuk begien irismenean eta bertako zuhaitz bakarrak ipuru nanoak besterik ez ziren.»	(128)
iraindu 'laidatu, laidetsi'	«Aitak iraindurik begiratu zidan.»	(108)
iratxo 'fantasma, gnomoa'	«Gure bila agertu ziren lehenak haurrak izan ziren, zidorrean behera, oinutsik, basoko iratxo txikiak bezala...»	(199)
iraungi 'desagertu, akabatu'	«Isiltasunean jaisten jarraitu genuen zuhaitzen artean gure atzekaldean ahotsak iraungitzen ari ziren bitartean.»	(202)
irazeki 'piztu, iziotu'	«...izan ere euskaldunak baitziren eta beren harrotasuna baitzuten ezkutu irazekia , inoren irainik ez onartzeko.»	(43)
irrigarri 'barregarria'	«...ez zela gai izango uste izaten zuen bere eginbeharra betetzeko, horrela irrigarri geratuz.»	(178)
iruzkin 'komentarioa, azalpena'	«Taxistak egin zuen lehen iruzkina aireporturako bidean.»	(85)
iruzur egin 'engainatu, atzipetu'	«...eta ez onartzeko duten arrazoia da barrenean uste dutela sorterriari iruzur egin diotela.»	(126)
iskintxo egin 'alboratu, baztertu'	«...jendeak haiei iskintxo egiten ziela ohartu bainuen.»	(86)
itzartu 'iratzarri, esnatu'	«Anaiek eta nik isiltasunezko jarrera desberdinez begiratzen genion, baina zerbait itzartzen zitzaigun begietan.»	(22)
izu 'ikara, beldurra'	«...bakarrik egotearen izua sentitzera, bakarrik irabazle izatearen garaitzapen basatia...»	(82)
jaregin 'askatu, libratu'	«Brucek jaregin nire eskuari eta zehaldoka aldapan gora ekin zion...»	(31)
jariakor 'solturaz, erraztasunez'	«...berak hizkuntza jariakor hitzegiten zuela esaten jarraitzen zuen.»	(179)
jaseko 'jatorra, nortasun sendokoa'	« Jaseko emakumea izan beharra zegoen bizimodu hura eramateko.»	(119)

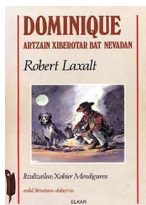
kamaina 'ohantzea'	«...bere kamainan amildu zen.»	(14)
katuka 'katamarka'	«Tira, haien erreguak zerura iritsi bide ziren, baina nire iritzian, katuka iritsi ziren, nonbait.»	(173)
kikildu 'beldurtu'	«Begirada arakatzailak gora-behera, aita ez zen batere kikildu .»	(78)
kinka 'egoera'	«Hauxe zen kinka . Amerikan inoiz ezagutuko ez zuen sariaren unea.»	(143)
kuzkurtu 'makurtu, kikildu'	«...eta mugimendu-bizkortasun txundigarri harekin, kuzkurtu egin zen lehoia.»	(18)
lakio 'zepoa, segada'	«...bere sentimenduekin lakioa estutzen ari zitzaion neurrian.»	(45)
lastaira 'koltxoia, lastamarraga'	«...lonazko ohea izaten zuen adar eta zarbazko lastairarekin ...»	(12)
lepo egin 'hil, akatu'	«...orduan lepo egin nuen eta ipuru batetik eseki nuen odolustu zedin...»	(129)
lertxun 'horrikara' (Zuhaitz mota)	«...eta lertxun baten azpian jarrita zeukan bere kamaina...»	(43)
letagin 'betortza, betagina'	«Inarrosi zuen burua eta marmuka eta letaginak erakusten hasi zen.»	(18)
lokamuts 'amesgaiztoa'	«Hitzegiten ari zela, mintzoak tonu estrainioa hartzen zuen, (...) bizitzen ari zeneko lokamutsaz ohartuko bailitzan.»	(117)
luzanga 'luzexka'	«Gogoan izango duk beltzarana zela, begi beltzak eta aurpegi luzanga zuela.»	(67)
mahuka 'jantzi atala, manga'	«...haur txikiaren jarrerarekin, mahukatik tiraka eta behin eta berriz zizpuruka...»	(51)
maiztu 'erabiliaren erabiliaz gastatua'	«...kapelatzar beltz erdi maiztu batekin eta berritan bikainak izan behar zuten ahuntz-laruzko txaparrerekin.»	(130)
manex 'zuberotar ez den euskalduna'	«Ia guk bezala hitzegiten duk, manexok bezala.»	(111)
marraka 'marrua'	«... marraka itzaliak eta zintzarrien txilina entzun nituen.»	(202)
matrailezur 'masailezurra'	«Bat-batean makurtu eta txakurraren matrailezurak tinkatu nituen ez bainuen nahi arazorik...»	(132)
mauseari 'bidelapurra'	«...gizaki bakarra zen, mauseariez aparte, eta nola elkar ezagutzera iritsi ziren.»	(64)
miaketa 'arakaketa'	« Miaketa bizkor baten ondoren, gogo honez onartu nindutela senide gisa adierazi zuten.»	(110)
miatu 'arakatu'	«Aitak kontrolpean eduki zituen ardiak arratsalde erdira arte, John noiz itzuliko ote zen mendiak miatuz .»	(24)
mihise 'lihozko ehuna'	«Hedatu zuen lurrian mihise lauki garbia...»	(31)
milorri 'landare mota'	«Honela, egun batez ardiak mendian eta milorriak zertxobait estalirik zeudela...»	(23)
mozal 'mordaza'	«...zaldi-hezle zen garaiko ilezko mozalak ...»	(13)
mudurri 'malenkoniatsua'	«...edan egiten zuen eta isiltasun muzin eta mudurrian egoten zen...»	(51)
muino 'mendixka gaina'	«...Pirinioetako muino leun apaletan, eta Bordelen, gurasoek bidai agentzia bat zeukaten...»	(109)

muzin 'gozagaitza, iheskaria'	«...eta isiltasun muzin eta mudurrian egoten zen ...»	(51)
nano 'epotxa, kakanarrua'	«...bertako zuhaitz bakarrak ipuru nanoak besterik ez ziren.»	(128)
nerabe 'gaztea, adoleszentea'	«Nahiz eta aita nerabe bat besterik ez izan azkeneko aldiz hemendik ibili zenean...»	(199)
nozitu 'jasan, pairatu'	« Nozitzen hemen hasi zinelako izango da.»	(65)
oinatz 'oin arrastoa, marka'	«Dozenerdiren bat kilometro egin ondoren, huts egin zuelako ondoriora iritsi zen, eta kamioitik irten zen oinatzen bila.»	(24)
ondozkatz 'segida, jarraipen'	«Gero, ondozkatz e bizkorrean, beste mendi-katea batzuk eta basamortu gehiago ikusi genituen...»	(63)
orga 'gurdi tankerakoa'	«Eta halere ez zion inori ezer esan eta kanpora irten eta arrastaka orga baten azpian sartu zen.»	(40)
orpo 'aztala, oinaren atzekaldea'	« Orpoetan , intzirika ekin zion Barbok...»	(17)
oturuntz 'jan-edana'	«Lore ugari izan zen eta elizkizunaren ondoren, oturuntza eskaini zen...»	(116)
ozta-ozta 'justu-justu'	«...aitaren bi zaldiak erabat elbarriturik zeuden eta ozta-ozta hurbiltzen ziren herrenka ura edatera...»	(25)
oztopoka 'behaztopaka'	«...aita (...) nekearen nekeaz oztopoka iritsi zen.»	(14)
pairamen 'pairua, jasankortasuna'	«Ezin sinetsizko pairamena zuten, gorputzadar sendoak eta larru zailduzko hankak...»	(128)
patu 'zoria, destinoa'	«Jakina, honek esan nahi zuen trajearen patua kaxan gordeta egotea izango zela...»	(71)
saia 'putrea' (Txori mota)	«...jakina, saiak , inguruan hegazka, bertan egoteak zer esan nahi zuen ere ohartu huen.»	(172)
saretu 'sare gisa jarri, zarratu'	«...zelai berdeen zatiak ikusten hasi ginen saretzen ari ziren hodeien artetik.»	(99)
senetik atera 'bere onetik atera'	«...esan zigun tiro bat emateko gogoia sentitu zuela arratsalde batez (...) ardiak izutu eta senetik atera zizkion inozo arraioren bati...»	(25)
setati 'tematia, hisiatia'	«...burugogorkeria setatiz saihesten nituen neure baitatik pentsamendu beltzak...»	(193)
sor eta lor 'zur eta lur'	«Barre-algaraka hasi ginenean, sor eta lor begiratu zigun...»	(35)
sorgor 'geldierazlea, beldurgarria'	«...lasterka zihoazen zaldi-aztalen hots sorgorra ekarri zigun haizeak.»	(17)
sorgortu 'paralizatu, ezindu'	«... sorgorturik baleuka bezala, azalari zimiko eginez...»	(36)
sos 'dirua, txanpona'	«...eta inoiz ez zuen aurreratu sos bakar bat ere...»	(51)
soto 'upelategia'	«Postrea iristean, Mauricek hain txanpain zaharra ekarri zuen sototik ...»	(115)
suge-koskabilo 'suge-zintzarria'	«...tamaina desberdinetako suge-koskabilo batzuk...»	(72)
suharki 'gartsuki, biziki'	«Puertorrikotarrak suharki hitzean zuen.»	(90)
sukalketa 'sukaldaritzea'	«...gurasoen era zaharrera sukalketan egin eta afalostean...»	(83)

teinkatu 'tentsioan jarri'	«Uste dut horrelakoak gertatzen direla —betoskoko marrak ez ziren hain teinkatuak nabarmendu.»	(127)
tirandura 'tentsioa'	«...orduak hasi ziren tirandurak baretzen.»	(110)
topo egin 'topatu, idoro'	«Renon topo egin eta ezkondu zen aitarekin...»	(21)
troka 'sakonunea'	«Piska batean, tarteka, troketan barrena bidea laburtuz gentozela...»	(17)
tronpoiloa 'bultoa'	«...trajepean nabarmentzen ziren tronpoiloak izan ziren.»	(72)
trostan 'trotean, harrapaladan'	«...atera nian erriflea zorrotik eta trostan jaitsi ninduan muinotik.»	(167)
tupikia 'kobrea'	«...baina artean ageri ziren tupikizko bertz handiak...»	(123)
txalma 'garraiorako aparailua'	«...aspaldiko denboretako kartutxu-gerrikoa, txalma zahar bat...»	(13)
txilin 'kanpai txikia'	«...une batez haren barre alaia entzun genuen geure atzetik, gauean, txilink bailiren.»	
txirikordatu 'bata bestean kiribildu,trentzat	«...larru gordinezko hede txirikordatuak aurki zitezkeen...»	(13)
txitean-pitean 'sarritan, behin eta berriro'	«...neska txitean-pitean gorritu eraziz.»	(124)
txutxuputxuka 'ahapeka, marmarka'	« Txutxuputxuka baina irmetasunez "Ez" esan nion.»	(181)
ulu 'oihua, garrasia'	«Ez dakit zer espero zuten, (...) edota amerikar filmetan entzunak zituzten bezalako ulu sarkor horietako bat...»	(110)
umo 'heldua, ondua'	«...fruitu umoak ematera iritsi zen.»	(8)
urrrin 'lurrina'	«... urrrin gozoa atseginez arnastu eta gero bideari jarraitzen zitzaizkion irribarrea ezpainetan zutela.»	(153)
uzkurtasun 'atzera egitea, uzkurdura'	«...aitak planak burutzeko itxuraz ageri zuen uzkurtasunera ...»	(39)
uzkurtu 'bildu, plegatu'	«...azkenean etsipenez bezala sorbaldak uzkurtu eta bere istoriari ekin zion.»	(67)
uzu 'izutia, ikaratia'	«Gaztea eta uzua zen, gizartearen berri handirik gabea...»	(32)
xahako 'zahatoa, ardo bota txikia'	«Hedatu zuen lurrean mihise lauki garbia eta xahakoa .»	(31)
xalo 'xumea, xehea'	«...bazuen zerikusirik egun batez galdera xalo bati eman zion erantzunarekin...»	(120)
xukatu 'lehortu, sikatu'	«...eta bertan egiteko horretarako zegoen toaila bakarrak xukatu genituen.»	(123)
zamari 'zamaberea, zamak eramatekoa'	«...eta behor zamariak ezin izan zian iraun eta tiro bat eman behar izan nion gajoari...»	(63)
zantar 'zikina, ezatsegina'	«Hitzegitean ez duzu erabiltzen han esaten den hitz zantarrik .»	(124)
zantzu 'aztarna, seinalea'	«...ez zuen gutuna ona ala txarra zen zantzurik erakutsi.»	(32)
zarba 'zuhaitz abarra'	«...lonazko ohea izaten zuen adar eta zarbazko lastairarekin...»	(12)

zarramaltza 'nahaspila'	«... zarramaltzan bira eginik, ihesari eman nahi izan zioten.»	(30)
zatal 'pusketa, zatia'	«...lehen zatala ebaki baino lehen.»	(31)
zehaldoka 'zalantzaka'	«Brucek jaregin nire eskuari eta zehaldoka aldapan gora ekin zion berarengana»	(31)
zela 'zaldietarako jarlekutxo'	«Oraindik ere zela batean baleude bezain tente ibiltzen dira»	(13)
zeta 'ehun mota, seda'	«...gainerakoak, zeta beltzezko zapi bat izan ezik, behin eta berriz lepoan jarri eta kendu erabili zuena, larruzkoa zirudien.»	(130)
zidor 'bidexka'	«...bi zidor gurutzatzen ziren gunean.»	(121)
zigilatu 'zigilua ezarri, finkatu'	«Eta bere erabakia zigilatze ko bezala...»	(35)
zimiko 'eztenkada, ziztada'	«Beste behin kontzientziaren zimiko berri bat sentitu nuen...»	(16)
zirimola 'haizaldia, haize zurrunbiloak'	«...orain altuera handian gindoazen hegaz eta zirimolak nabarmenago sentitzen ziren.»	(67)
zirkin 'mugimendua'	«...fakzio zurrunak, zirkinik gabeak zituen, indio zahar batenak bezelakoak.»	(62)
zola 'zorua'	«Lurrezko zola zuen ikuilu zaharrea geunden...»	(52)
zur eta lur 'sor eta lor, zeharo harrituta'	«Une batez, saltzailea zur eta lur geratu zen...»	(55)
zuraje 'zuraia, zurezko estruktura'	« Zurajetzat behinola eskualdeko hotel zaharra eraiki zuten ohol eta habeak erabili zituen...»	(27)
zurruntasun 'gogortasuna'	«...bere zurruntasuna eta izerdiak hegaletaraino hartua baitzeukan.»	(52)
zurturik 'harriturik'	«Erabat zurturik begiratzen zigun...»	(79)
zuzpertz 'bizkortu'	«Eta zuzpertz en ongi ari bazen ere eta mendian egoteko sasoi onean...»	(39)